

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

на тема:

**„ПРИНЦИПИ И ПРИОРИТЕТИ В НОВАТА НАЦИОНАЛНА
ПРОГРАМА ПО БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА
2022 – 2024 ГОДИНА В УСЛОВИЯТА COVID-19 “**

(разработено по собствена инициатива)

София, 2021 г.

Планът за дейността на Икономическия и социален съвет за второто полугодие на 2021 г. включва изготвянето на становище по собствена инициатива на тема „Принципи и приоритети в новата Национална програма по безопасност и здраве при работа 2022 – 2024 г. в условията на COVID-19“ .

Разработването на становището бе разпределено на Комисия по труд, доходи, жизнено равнище и индустриални отношения.

За докладчици бяха определени д-р Иван Кокалов - КНСБ, от втора група и Мария Минчева - БСК, от първа група.

На заседание на комисията от 01.12.2021 г. бе приет проекта на становище.

На своята пленарна сесия, проведена на 20.12.2021 г., Икономическият и социален съвет одобри настоящото становище.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ИСС – Икономически и социален съвет

НПБЗР – Национална програма за безопасност и здраве при работа

БЗР – Безопасност и здраве при работа

ЕС – Европейски съюз

ЕК – Европейска комисия

ЗБУТ – Здравословни и безопасни условия на труд

МСП – Малки и средни предприятия

ИКТ – Информационни и комуникационни технологии

ИА ГИТ – Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“

ХОББ – хронична обструктивна белодробна болест

СЗО – Световна здравна организация

НОИ - Национален осигурителен институт

КНСБ – Конфедерация на независимите синдикати в България

I. Заключение и препоръки

1. Икономическият и социален съвет (ИСС) одобрява приоритетите, посочени в Европейската стратегическа рамка по безопасност и здраве при работа за периода 2021 – 2027 г.:

1.1. Предвиждане и управление на промените в контекста на прехода към зелена икономика, цифровия преход и демографския преход;

1.2. Подобряване на превенцията на свързаните с работата злополуки и заболявания и стремеж към подхода за „нулева смъртност“ („*Vision Zero*“) по отношение на свързаните с работата смъртни случаи;

1.3. Повишаване на подготвеността за реагиране на текущи и бъдещи здравни кризи. Подкрепяме Европейската комисия, че постигането на тези цели изисква стабилен социален диалог, по-голям капацитет за изследвания и събиране на данни на ниво държава членка и ЕС, засилване на правоприлагането, повишаване на осведомеността и повече финансиране.

2. С приетата стратегическа рамка на ЕС за здравословни и безопасни условия на труд за периода 2021 – 2027 г. Европейската комисия призова държавите членки да актуализират своите национални стратегии за здраве и безопасност на работното място в консултация със социалните партньори, с цел преодоляване на рисковете за ЗБУТ и възможностите, свързани с екологичния и цифровия преход. ИСС подчертава, че Националната програма по безопасност и здраве при работа за 2022 – 2024 г. трябва да определи принципите и приоритетите за подобряване на здравето и безопасността на работещите в контекста на възстановяване от пандемията от Covid-19, зеления и дигиталния преход, икономическите и демографските предизвикателства и променящата се представа за традиционна работна среда.

3. ИСС счита, че постигането на целите на НПБЗР 2022 – 2024 г. е свързано с актуализиране на националната правна рамка, с цел преодоляване на рисковете за ЗБУТ и възможностите, свързани с екологичния и дигиталния преход. Необходимо е разработване на методика/инструментариум за оценка и управление на риска при „зелените“ работни места.

Дигитализацията на труда води до появата на нови професии и нови форми на работа, както и голям брой самостоятелно заети лица. Мерките за защита на здравето на работниците, заети в нови и нетипични форми на труд, следва да бъдат част от законодателството в областта на ЗБУТ. В Програмата е необходимо да се набележат мероприятия и мерки за повишаване на дигиталните умения на работещите, свързани с въвеждане на нови технологии по БЗР и предизвикателства за здравето и безопасността, които могат да възникнат от ускорената дигитализация на труда.

4. ИСС е на мнение, че Програмата по БЗР трябва да предвиди мерки за ЗБУТ, произтичащи от демографските промени, позволяващи на по-възрастните работници да продължат професионалната си кариера по безопасен и здравословен начин. Демографските промени изискват навременна реакция и ефективни действия, както от държавните институции, така от социалните партньори и всички заинтересовани страни.

Европейската комисия прие множество документи, свързани с насърчаването на активното стареене, „сребърната икономика“, мобилизирането на потенциала на бързо застаряващата работна сила и поощряването на междугенерационния подход.

5. В тази връзка ИСС призовава компетентните държавни органи в областта на ЗБУТ да работят съвместно със социалните партньори и да популяризират резултатите от съвместно предприетите от тях действия за адаптиране на работната среда към специфичните възрастови потребности на различните генерации, с цел насърчаване на по-дълъг трудов живот и способност за работа, и постигане на синергия между усилията на държавата и организациите на работодателите и на работниците и служителите.¹

6. Новата програма по БЗР трябва да насърчи разработване на мерки при управлението на БЗР, свързани с пола. Въпреки, че жените и мъжете често работят в един и същ сектор или професия, физическите и психосоциалните рискови фактори за тях са различни и това се отразява по различен начин върху тяхното здраве и безопасност при работа.

7. ИСС подкрепя мерките, които са свързани със стреса на работното място. Проучване на Европейската агенция за безопасност и здраве при работа поставя психосоциалните рискови фактори на челно място сред 10-те настоящи и бъдещи приоритетни проблеми във връзка със здравето при работа и изследванията в тази област. Установено е, че начинът, по който се работи, т.е. каква е работната среда и начинът, по който се управляват организациите, са основните фактори, които определят дали дадено работно място може да бъде стресиращо.

8. Раковите заболявания продължават да бъдат на първо място сред причините за смъртните случаи в ЕС, свързани с работата. ИСС отбелязва със загриженост, че борбата с раковите заболявания на работното място, причините за тях и мерките за защита в нашата страна не са на нивото на другите страни от ЕС. Според нас е необходимо да се разработи национална стратегия, която да повиши информираността сред социалните партньори, да се набележат конкретни действия, свързани със събиране на данни, изследвания и анализ на раковите заболявания, мерки за превенция.

9. Националната програма по БЗР за следващия период трябва да предложи решителни мерки по отношение на превенцията на мускулно-скелетните увреждания. В Програмата трябва да бъдат предвидени възможностите за провеждане на кампании за повишаване на осведомеността относно причините и превенцията на мускулно-скелетни увреждания.

10. ИСС подчертава, че НПБЗР 2022 – 2024 трябва да даде насоки за усъвършенстване на нормативната база относно медицинското наблюдение на работещите и ранното откриване на заболявания, свързани с работата и рисковете при работа. Това налага,

---

¹ Виж Проект Съвместни действия на социалните партньори за адаптиране на работната среда към специфичните възрастови потребности на различните генерации, с цел насърчаване на по-дълъг трудов живот и способност за работа, изпълняван от Българска стопанска камара, в партньорство с Конфедерацията на независимите синдикати и с асоциирани партньори Асоциация на индустриалния капитал и Българска търговско-промишлена палата: <https://activeageing.bia-bg.com/bg/>

също така обогатяване на нормативната база, относно изискванията към качеството, дейността, отговорността и капацитета на службите по Трудова медицина.

11. ИСС счита, че Програмата по БЗР трябва да включва ясни мерки за разработване на национална информационна система по БЗР, която да е съпоставима с останалите страни от ЕС. Създаването ѝ ще подобри процеса на събирането на данни относно злополуки на работното място и професионални заболявания, както и с последващия анализ и анализирането на основните причини за всеки свързан с работата смъртен случай.

12. В условията на здравна криза добрите политики и практики за връщане на работа след продължително боледуване, карантиниране на работещите, както и при продължително спиране на работа в предприятието, трябва да бъдат насърчавани, за да бъдат работните места устойчиви. За работниците, които желаят да се върнат на работа, трябва да се създаде подходящ процес на рехабилитация и постепенно и контролирано натоварване и включване в трудовия процес, както и адаптиране на техните работни места при необходимост.

13. Микропредприятията и МСП представляват 99.8% от всички предприятия у нас. Голяма част от тях не разполагат с необходимите знания и ресурси, напълно да се съобразят с изискванията по отношение на ЗБУТ, поради което прилагането на законодателството в тази област е предизвикателство за тях. Според ИСС новата програма по БЗР трябва да посочи ефективни начини за подкрепа на МСП – финансови и икономически стимули, методи за споделяне на знания и експертен опит чрез партньорските взаимоотношения във веригите за доставки и подизпълнителската дейност.

14. Недекларираният труд е свързан със значително по-високи рискове по отношение на ЗБУТ. За работниците недекларираният труд води до ограничен достъп до здравно осигуряване, работа в неблагоприятна работна среда, която излага на риск тяхното здраве и безопасност. Също така ограничава възможността за проверки от контролните органи. Необходимо е да продължат усилията за ограничаване и превенция на недекларирания труд, като същевременно се повишава осведомеността сред работещите и работодателите. В тази връзка ИСС предлага:

14.1 да се разработи информационен инструмент за самооценяване на риска от полагане на недеклариран труд, който да бъде свободно достъпен за работещите и работодателите и чрез който те да могат да оценят степента на риск от недекларирана заетост в техните трудови правоотношения;

14.2 да се повиши сътрудничеството и обмена на информация между контролните институции относно недекларирания труд.

15. Според ИСС е необходимо да се повиши административният капацитет на ИА ГИТ чрез провеждане на обучение на контролните органи, относно промените в новия свят на труда, предизвикани от зелените, цифрови и демографски преходи.

16. В контекста на новата програма за ЗБУТ, ИСС препоръчва:

16.1. да се оцени актуалността на националното законодателство в областта на безопасните и здравословните условия на труд и при необходимост да се усъвършенства;

16.2. да се актуализират правилата за провеждане и документиране на задължителните обучения и инструктажи по безопасност и здраве при работа;

16.3. въвеждане на електронни документи и отпадане на императивни текстове за отчитане дейността по БЗР единствено на хартиен носител;

16.4. разработване на електронни инструменти за оценка на риска, свързани с нововъзникващите рискове, ръководства за добри практики, създаване на по-голяма информираност на работещите относно опасностите и рисковете на работното място и значението на спазване на правилата по безопасност;

16.5. популяризиране на добри практики сред работодателите за осигуряване на безопасност и здраве при работа, в т.ч. и чрез запознаване с приети международни и български стандарти.

17. Знанията за БЗР се усвояват най-добре, ако са интегрирани в отделните изучавани предмети, вместо да се преподават като самостоятелна дисциплина. Практическото обучение и примери от реалния живот помагат на децата и младите хора да пренесат посланията у дома. Различните възрастови групи – от основното училище до професионалните гимназии, усвояват основните послания по различни начини. В идеалния случай всички учители следва да получат обучение по БЗР в хода на професионалната си кариера и да вместиат образованието за риска в ежедневната си работа. В тази връзка, според ИСС, е необходимо актуализиране на учебните програми за средното и висшето образование.

II. ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ В НОВАТА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ПО БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА 2022 – 2024 Г.

2. Приоритетна област 1: Управление на промените в новия свят на труда, предизвикани от зелените, цифрови и демографски преходи

2.1. През последните години дигитализацията на икономиката промени естеството на труда като въведе дистанционната работа, работата в платформа и мобилната работа, основана на информационните и комуникационните технологии. Дигитализацията доведе до различни ефекти върху психосоциалните рискови фактори (като работно напрежение, натоварване, равновесие между работата и личния живот) и физическите рискови фактори (като повтарящи се задачи) във връзка със свързаните с работата мускулно-скелетни смущения. ИСС счита, че е необходимо да се предприемат действия

за засилване на мерките за намаляване на рисковите фактори и насърчаването на здравето и благосъстоянието на работното място.

2.2. Във връзка с развитието на дигитализацията, според ИСС, е подходящо да се оценят и при необходимост да се актуализират съответните подзаконови нормативни актове: Наредба № 7 от 23 септември 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване, Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи и Наредба № РД-07-2 от 16 декември 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

2.3. Зелените работни места допринасят за опазване на околната среда или за възстановяване до първоначалното ѝ състояние. За да бъдат зелените работни места устойчиви, трябва да се уверим, че те осигуряват безопасни, здравословни и достойни условия на труд. Като се има предвид колко бързо се очаква да се разраства зелената икономика, е важно да предвидим всякакви нови бъдещи рискове за безопасност и здраве при работа във връзка със зелените работни места още преди появата им. ИСС счита, че разработването на методика/инструментариум за оценка и управление на риска при „зелените“ работни места ще допринесе за превенция на потенциални рискове за безопасност и здраве при работа в тази област. Терминът „зелена технология“ се отнася до прилагането на съществуващите знания за получаване на дадени продукти и практически цели с минимално въздействие върху околната среда.

2.4. В тази връзка е необходимо да се предприемат действия, като: а) разработване на въпросници за самоконтрол, които да подпомогнат работодателите за идентифициране на потенциалните опасности за безопасността и здравето на работниците, свързани с тези „зелени“ технологии, както и предоставяне на примери за превантивни мерки; б) създаване на Електронно ръководство за работодателите и работещите в микро, малки и средни предприятия, свързани със „зелени“ технологии (например пречистване на отпадни води, елиминиране на промишлените емисии, рециклиране и управление на отпадъците, самодостатъчни сгради, енергия от отпадъци, генериране на енергия от вълните, превозни средства, които не отделят газове, използване на слънчевата енергия, вертикални градини и ферми, котли на природен газ); в) обучение на работниците в условията на работа със „зелени“ технологии, така че да се избегнат рискове за здравето и безопасността им; г) подкрепа на работодателите за въвеждане на ефективни бизнес модели, базирани на зелена икономика и здравословни условия на труд.

2.5. През последните години по-възрастните работници представляват все по-голяма част от работната сила. Тъй като хората работят по-дълго, управлението на БЗР по отношение на възрастта се превръща в приоритет. Съобразена с възрастта оценка на риска означава да се отчетат свързаните с възрастта аспекти на отделните възрастови групи при оценяване на рисковете, което включва потенциалните промени във

функционалния капацитет и здравословното състояние. Необходимо е да се обръща основно внимание на начините за управление на безопасните и здравословни условия на труд в контекста на застаряваща работна сила и да се насърчава обмена на информация и добри практики.

2.6. Политиките по насърчаване на активното стареене и засилването на връзката между трудовите генерации е приоритет и за социалните партньори на европейско и национално равнище. През 2017 г., в рамките на работната програма на социалните партньори на европейско ниво (2015 – 2017 г.) е подписано Рамково споразумение за активното стареене и междупоколенчески подход, чиито адресати са националните организации, членуващи в съответните европейски сдружения на работодателите и синдикатите.²

2.7. В тази връзка ИСС приветства предприетите от социалните партньори³ съвместни действия за прилагане на Европейското Рамковото споразумение, чрез:

2.7.1. предлагане на форми и инициативи, мерки и политики за подобряване и адаптиране на работната среда към специфичните изисквания на възрастните работещи, особено тези с хронични заболявания, с цел насърчаване на по-дълъг трудов живот и способност за работа;

2.7.2. разработване и внедряване на практически инструменти, вкл. наръчници за мениджъри и ментори (наставници) за адаптиране на работните места и дейностите към специфичните потребности и възможности на хора с хронични заболявания; описание, ергономия и дизайн (реорганизация) на работното място, съобразен с потребностите на възрастта и насърчаването на по-дълъг трудов живот и способност за работа; електронен инструмент за оценка на риска по безопасност и здраве на работното място, съобразен с възрастта; електронен инструмент за оценка на факторите в работната среда, пораждащи професионално изчерпване (бърнаут);

2.7.3. провеждане на обучения на мениджъри, специалисти по човешки ресурси и представители на работниците и служителите, организиране на приемни в предприятията за информиране и консултиране, приемане на вътрешнофирмени партньорски планове и програми за адаптиране на работната среда към специфичните потребности на различните възрасти заети;

---

² EUROPEAN SOCIAL PARTNERS' AUTONOMOUS FRAMEWORK AGREEMENT ON ACTIVE AGEING AND AN INTER-GENERATIONAL APPROACH http://erc-online.eu/wp-content/uploads/2017/03/With-signatures_Framework-agreement-on-active-ageing.pdf

³ На национално ниво, ангажиментът по прилагане на тези споразумения е на съответните работодателски и синдикални организации, членуващи в европейските такива, които са страна по споразуменията. За България това са Българска стопанска камара – съюз на българския бизнес - член на BusinessEurope, Асоциация на индустриалния капитал в България – член на СЕЕР, Съюз произведено в България – член на SMEunited, Конфедерация на независимите синдикати в България и Конфедерация на труда Подкрепа – членове на ETUC.

2.8. ИСС е на мнение, че превенцията на психосоциалните рискове изисква широк набор от мерки:

2.8.1. провеждане на национално проучване по БЗР с акцент връзката между психосоциалните рискове и мускулно-скелетните смущения;

2.8.2. разработване на Стратегия за психично здраве, като се вземат предвид междусекторните политики;

2.8.3. създаване на електронно ръководство за работодатели и работещи в микро, малки и средни предприятия, с насоки относно стреса на работното място и психосоциалните рискове, практически примери за предотвратяване и справяне с психосоциалните рискове;

2.8.4. разработване на инструмент за оценка на риска от психосоциални рискови фактори;

2.8.5. провеждане на информационни кампании за повишаване на осведомеността на работещи и работодатели относно психосоциалните рискове.

3. Приоритетна област 2: Подобряване на превенцията на свързаните с работата заболявания и злополуки

3.1. ИСС счита, че полагането на максимални усилия за намаляване на свързаните с работата смъртни случаи, в съответствие с подход за „Нулева смъртност“ *Vision Zero* спрямо свързаните с работата смъртни случаи е възможно само чрез: задълбочено разследване на злополуки и смъртни случаи на работното място; идентифициране и анализиране на причините за възникналите инциденти; повишаване на осведомеността относно рисковете, свързани с трудови злополуки и професионални заболявания и засилване прилагането на съществуващите правила и насоки.

3.2. Значително внимание в Националната програма е необходимо да бъде насочено към опасните химични вещества и смеси на работното място, като специален акцент се постави на канцерогенните и мутагенните. Опасните химични вещества се използват във всички икономически дейности. При изготвяне на оценка на риска е необходимо да се подпомогнат микро, малките и средни предприятия.

3.2.1. Разработване на база данни с практически инструменти и насоки, съдържаща практически мерки за работните места, например насоки за оценки на риска и за това как да се замести или отстрани употребата на опасни вещества, както и примери от практиката;

3.2.2. Разработване на инструмент за оценка на риска на химични вещества в работната среда в рисковите предприятия;

3.2.3. Провеждане на обучение на работодатели и работещи в икономическа дейност „Селско стопанство“ с цел повишаване на осведомеността относно правилата за здраве и безопасност във фермите, включително безопасното използване на химични вещества.

3.2.4. Усъвършенстване на националната нормативна база относно медицинското наблюдение на работниците и ранното откриване на заболявания, свързани с работата и рисковете при работа – строителство, металургия, мебелна промишленост, консервна промишленост и др.

3.3. Националната програма ЗБУТ е необходимо да бъде насочена и към превенция на риска към Хроничните незаразни болести, които са сред основните причини за умирацията и инвалидността в света. Те формират 59% в структурата на общата смъртност и обуславят 45.9% от глобалното бреме на болестите (по *DALY's*). Към групата на хроничните неинфекциозни болести експертите на СЗО включват основно болестите на органите на кръвообращението, злокачествените новообразувания, хроничната обструктивна белодробна болест (ХОББ), диабета, психичните болести, болестите на мускулно-скелетната система и травмите. Според проучване на КНСБ, финансирано от фонд „Условия на труд“, проведено сред 2 000 синдикални членове в три отрасли у нас – здравеопазване, строителство и лека промишленост, за 60% от работещите мускулно-скелетните увреждания са най-често срещаният здравословен проблем, свързан с работата. По последни данни от Националния осигурителен институт (НОИ) 72% от всички ползвали рехабилитация по програмите на НОИ, са били със заболявания на опорно-двигателния апарат. Необходимо е да се ускори работата по преразглеждане на нормативните актове в тази област. Особено внимание се отделя на първите четири групи болести, предвид високия дял умирация от тях (59%) или над 30 млн. души.

В тази връзка ИСС предлага следните дейности и мерки да намерят отражение в Националната програма за ЗБУТ:

3.3.1. повишаване на осведомеността на работодателите и работниците чрез разпространяване на ръководства, наръчници, информационни материали за специфичните потребности и възможности на хора с хронични заболявания с диабет, сърдечно-съдови заболявания и ХОББ, в т.ч. и такива, разработени от социалните партньори, както и информация за самите заболявания;

3.3.2. финансиране на обучения на мениджърите (особено в МСП) и на специалистите по човешки ресурси за възможностите от реорганизация на работното място, организацията на труда и работното време за насърчаването на по-дълъг трудов живот и способност за работа;

3.3.3. информиране и консултиране чрез браншовите организации, службите по трудова медицина, експерти по ЗБУТ, синдикати и др. за задълженията и нормативните изисквания към работодателите относно работещите с хронични заболявания с диабет,

сърдечно-съдови заболявания и ХОББ, както и възможностите за адаптация на техните работни места и динамично здравно наблюдение и експертиза на работоспособността;

3.3.4. мерки за насърчаване „интеграцията и връщане на пазара на труда“ на хора с хронични незаразни болести, с оглед продължаване на трудовата им дейност, независимо от възможността за получаване на инвалидна пенсия;

3.3.5. мерки за промоция на здравето и специално на психичното здраве на работното място, с оглед съобразяване с медицинските и здравни нужди на работещите;

3.3.6. финансиране на обучения, насочени към подобряване на уменията за самоуправление, образование и подкрепа за развитие на кариерата и професионалния живот на хора с хронични незаразни болести;

3.4. Лекарите предупреждават, че стресът е „бичът на десетилетието“ и трябва не просто да се избягва, а да се профилактира и лекува активно. Състоянието на бърнаут може да се обозначи като последният стадий на един процес от неуспешни опити за справяне с отрицателни стресови ситуации. Като причина за възникването на бърнаут-синдрома отделните изследователи относително единодушно посочват личностните фактори, обществената среда, вкл. фактори на работното място, и взаимодействието между индивид и работна среда, повлияно от съответната организация/фирма.

3.5. Според ИСС основните стратегии за намаляване на стреса са:

3.5.1. въвеждане на адекватно съдържание и организация на труда за контролиране на психосоциалните рискови фактори на работното място;

3.5.2. мониториране на измененията в работната среда и здравето на работещите;

3.5.3. подобряване на информационния поток в предприятието/организацията, обучението и повишаване на квалификацията;

3.5.4. ясни цели и стратегии на службите по трудова медицина;

3.5.5. системен подход и активно участие както на всички служби по осигуряване на здраве и безопасност на работното място в предприятието, така и на работещите в него. Системният подход включва планиране, мониторинг, оценка на риска, избор на стратегия, оценка и въвеждане на подобрения.

3.6. Пандемията от Covid-19 показва значението на повишаване на готовността за потенциални бъдещи здравни кризи. В тази връзка, според ИСС, е необходимо:

3.6.1. да се изготви национален план при бъдещи кризи, който може да бъде адаптиран от предприятията, съобразно тяхната дейност, както и да бъде периодично актуализиран;

3.6.2. повишаване на подготвеността на работодателите и работниците за възможни бъдещи заплахи за здравето – разработване от компетентните органи на процедури при спешни случаи и насоки за бързото разгръщане, прилагане и наблюдение на мерките при потенциални бъдещи здравни кризи в тясно сътрудничество със специалистите в областта на общественото здраве.

4. Общи бележки

4.1. Предлагаме периодът на Национална програма по безопасност и здраве при работа да бъде 2022 – 2024 година. Поради факта, че 2021 година вече изтича, не е целесъобразно да предвиждаме планови действия за този период. По-правилно е да се планират бъдещи дейности в НПБЗР.

4.2. В Национална програма по безопасност и здраве при работа 2022 – 2024 г. е необходимо да са конкретизирани дейностите на държавните органи и институции, на организациите на работодателите, работниците и служителите, неправителствените организации за развитието на здравословните и безопасни условия на труд. Целта е разпределение на отговорностите между институциите.

4.3. С цел осъществяване на ефективен мониторинг по изпълнение на дейностите, включени в НПБЗР 2022 – 2024 г., е необходимо да бъдат определени индикатори за изпълнение.

/п/

Зорница Русинова

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ